

Rolnummer 2652
Arrest nr. 86/2003 van 11 juni 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 4, § 1, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, vóór de wijziging ervan bij de wet van 22 augustus 2002, gesteld door de Politierechtbank te Gent.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters L. François, M. Bossuyt, A. Alen, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 24 februari 2003 in zake de n.v. Mercedes-Benz Gent tegen de n.v. Winterthur Europe Verzekeringen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 6 maart 2003, heeft de Politierechtbank te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schond artikel 4, § 1 van de Wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, op basis waarvan artikel 7 van de modelpolis bij K.B. van 14 december 1992 werd ingevoerd, vóór de wijziging ervan door de Wet van 22 augustus 2002 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het mogelijk maakte dat een benadeelde van het voordeel van de verzekeringsvergoeding werd uitgesloten om reden dat hij houder was van het voertuig waarmee schade werd veroorzaakt, zonder dat de mogelijkheid hem werd geboden het vermoeden van heimelijke verstandhouding of van bedrog, waarop die uitsluiting was gegrond, te weerleggen ? »

Op 25 maart 2003 hebben de rechters-verslaggevers M. Bossuyt en L. François, met toepassing van artikel 72, eerste lid, van de organieke wet, het Hof ervan in kennis gesteld dat zij ertoe zouden kunnen worden gebracht voor te stellen een arrest van onmiddellijk antwoord te wijzen.

De voorschriften van de bijzondere wet op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden in acht genomen.

II. In rechte

- A -

A.1. Het geding voor de rechter ten gronde vindt zijn oorsprong in een aanrijding die gebeurde op de parking van een garagehouder, waarbij een werknemer met het voertuig dat toebehoorde aan een klant, de wagen van de garagehouder heeft beschadigd. De vordering strekt ertoe de WAM-verzekeraar van het aanrijdend voertuig (waarvan de garagist op dat ogenblik houder was) te horen veroordelen tot vergoeding van die schade.

De verwerende partij voor de verwijzende rechter voert aan dat de modelpolis op grond van artikel 4, § 1, van de WAM-wet, zoals van toepassing vóór de wet van 22 augustus 2002, de houder van het verzekerd voertuig uitsluit van vergoeding. Onder verwijzing naar de rechtspraak van het Arbitragehof vraagt de eisende partij dat die bepaling buiten toepassing zou worden gelaten nu zij vanwege haar algemeen en absoluut karakter strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. De verwerende partij brengt daartegen in dat de aangehaalde rechtspraak andere categorieën van personen betreft. Daarop beslist de rechter tot het stellen van een nieuwe prejudiciële vraag.

A.2. Er werd geen memorie met verantwoording ingediend.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 4, § 1, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij de wet van 22 augustus 2002, luidend :

« Art. 4. § 1. Niemand kan van het voordeel van de vergoeding worden uitgesloten om reden van zijn hoedanigheid van verzekerde, met uitzondering van diegene die van alle aansprakelijkheid ontheven is krachtens artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Van het voordeel van de vergoeding kunnen nochtans worden uitgesloten, wanneer ze geen lichamelijke letsels hebben opgelopen :

- de bestuurder van het motorrijtuig;
- de verzekeringnemer;
- de eigenaar en de houder van het verzekerd motorrijtuig;
- de echtgenoot van de bestuurder, van de verzekeringnemer, van de eigenaar of van de houder van dat motorrijtuig;
- de bloed- of aanverwanten in rechte lijn van een van de voornoemde personen, wanneer deze bij hem inwonen en door hem onderhouden worden. »

B.2.1. De verwijzende rechter vraagt het Hof of die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt in zoverre zij toestaat dat een benadeelde van het voordeel van een verzekeringsvergoeding wordt uitgesloten omdat hij de houder was van het voertuig waarmee schade werd veroorzaakt, zonder dat hem de mogelijkheid werd geboden het vermoeden van heimelijke verstandhouding of van bedrog, waarop die uitsluiting was gegrond, te weerleggen.

B.2.2. De wet van 1 juli 1956, aangenomen ter uitvoering van het Benelux-Verdrag betreffende de verplichte verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid in verband met motorvoertuigen en vervangen door de wet van 21 november 1989, strekt ertoe « aan al de slachtoffers van ongevallen, veroorzaakt door middel van motorrijtuigen, een snel en zeker herstel van de geleden schade te waarborgen » (*Parl. St.*, Kamer, 1953-1954, nr. 379, p. 3). Daartoe wordt een verplichte verzekering ingesteld en wordt aan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar toegekend.

B.2.3. Artikel 4, § 1, tweede lid, derde streepje, biedt de mogelijkheid de houder van het voertuig dat het ongeval veroorzaakt, van het voordeel van de vergoeding uit te sluiten. Die uitsluiting was, zoals in de andere gevallen vermeld in artikel 4, § 1, ingegeven door de overweging om fraude en heimelijke verstandhouding te voorkomen en te verhinderen schade van een andere oorsprong te doen doorgaan voor schade veroorzaakt door het verzekerde voertuig (*Parl. St.*, Kamer, 1954-1955, nr. 351/4, p. 28, en *Parl. St.*, Senaat, 1988-1989, nr. 696/2, p. 35).

B.2.4. De wetgever heeft kunnen menen dat de situatie van houder van een verzekerd voertuig van die aard kon zijn dat zij het risico van bedrog bij de verzekering zou kunnen vergroten. Vanwege haar algemeen en absoluut karakter is de uitsluiting van de houder van het verzekerd voertuig evenwel onevenredig daar zij ertoe leidt dat hij van het voordeel van de verzekering wordt uitgesloten, zelfs in die gevallen waarin hij zelf benadeelde is in de zin van artikel 3 van de wet van 21 november 1989 en waarin hij aantoont dat er geen fraude of heimelijke verstandhouding is.

B.3. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 4, § 1, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, vóór de wijziging ervan bij de wet van 22 augustus 2002, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het toestaat dat de houder van het verzekerd voertuig steeds van het voordeel van de verplichte verzekering kan worden uitgesloten.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 juni 2003.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts